

1 (Sem-6/FYUGP) POL 61 MJ

2026

POLITICAL SCIENCE

(Major)

Paper : POL0600104

(Human Rights : Traditions and Debates)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

1. Answer the following as directed : 1×8=8

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুসৰি উত্তৰ লিখা :

(a) Who offered the concept of three generations of Human Rights?

মানৱ অধিকাৰৰ তিনিটা প্ৰজন্মৰ ধাৰণাটো কোনে
আগবঢ়াইছিল ?

(b) The United Nations Human Rights Council was established in the year

ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ মানৱ অধিকাৰ পৰিষদ গঠন কৰা হৈছিল

(i) 1946

১৯৪৬ চনত

(2)

(ii) 1966

১৯৬৬ চনত

(iii) 2006

২০০৬ চনত

(iv) 2016

২০১৬ চনত

(Choose the correct option)

(শুদ্ধ বিকল্পটো বাছি উলিওৱা)

(c) By what other name is the American Convention on Human Rights known?

মানৱ অধিকাৰৰ আমেৰিকাৰ সিদ্ধান্তক আব কি নামেৰে জনা যায় ?

(d) Which day is celebrated as African Human Rights Day?

কোনটো দিনক আফ্ৰিকীয় মানৱ অধিকাৰ দিবস হিচাপে পালন কৰা হয় ?

(e) Which Article of the Indian Constitution mentions about the abolition of untouchability?

ভাৰতীয় সংবিধানৰ কোনটো অনুচ্ছেদে অস্পৃশ্যতা বিলুপ্ত কৰাৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰিছে ?

(3)

(f) Which of the following is considered as a form of domestic violence under the Protection of Women from Domestic Violence Act, 2005?

নাৰীৰ বিৰুদ্ধে গাৰ্হস্থ্য হিংসা প্ৰতিৰোধ আইন, ২০০৫ৰ অধীনত তলৰ কোনটোক গাৰ্হস্থ্য হিংসাৰ এটা প্ৰকাৰ বুলি গণ্য কৰা হয় ?

(i) Physical and sexual abuse

শাৰীৰিক আৰু যৌন নিৰ্যাতন

(ii) Emotional and verbal abuse

আৱেগিক আৰু মৌখিক নিৰ্যাতন

(iii) Economic abuse

অৰ্থনৈতিক নিৰ্যাতন

(iv) All of the above

ওপৰৰ সকলো

(Choose the correct option)

(শুদ্ধ বিকল্পটো বাছি উলিওৱা)

(g) Mention one cause of migration.

প্ৰব্ৰজনৰ এটা কাৰণ উল্লেখ কৰা।

(h) What is India's HDI rank in UNDP Human Development Report, 2023-24 that was published in 2025?

২০২৫ চনত প্ৰকাশিত ২০২৩-২৪ বৰ্ষৰ বাৰ্হুসংঘৰ উন্নয়ন কাৰ্যসূচীৰ মানৱ উন্নয়ন প্ৰতিবেদনত উল্লেখ কৰা অনুসৰি ভাৰতবৰ্ষৰ মানৱ উন্নয়ন সূচকাংকৰ স্থান কিমান ?

(Turn Over)

(4)

2. Answer any six of the following questions :

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো ছয়টাৰ উত্তৰ লিখা : $2 \times 6 = 12$

(a) Name two supporters of cultural relativist approach.

সাংস্কৃতিক আপেক্ষিকতাবাদী তত্ত্বৰ দুজন সমৰ্থকৰ নাম লিখা।

(b) Write two significances of Universal Declaration of Human Rights.

মানৰ অধিকাৰৰ সাৰ্বজনীন ঘোষণাপত্ৰৰ দুটা গুৰুত্ব লিখা।

(c) Mention two rights contained in the European Convention on Human Rights.

মানৰ অধিকাৰৰ ইউৰোপীয় সিদ্ধান্তত সন্নিবিষ্ট দুটা অধিকাৰ উল্লেখ কৰা।

(d) Write two functions of African Commission on Human and Peoples' Rights.

মানৰ আৰু জন অধিকাৰৰ আফ্ৰিকীয় আয়োগৰ দুটা কাৰ্য লিখা।

(e) Write two differences between refugees and migrants.

শৰণাৰ্থী আৰু প্ৰব্ৰজনকাৰীৰ মাজৰ দুটা পাৰ্থক্য লিখা।

26A/339

(Continued)

(5)

(f) Write two characteristics of market economy.

বজাৰ অৰ্থনীতিৰ দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

(g) Write the full forms of UNEP and UNFCCC.

UNEP আৰু UNFCCCৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপবোৰ লিখা।

(h) Write two dimensions of human security mentioned in UNDP Human Development Report, 1994.

ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ উন্নয়ন কাৰ্যসূচীৰ ১৯৯৪ চনৰ মানৰ উন্নয়ন প্ৰতিবেদনত উল্লেখ কৰা মানৰ নিৰাপত্তাৰ দুটা মাত্ৰা লিখা।

(i) Write two features of Cairo Declaration 1990.

কাইৰো ঘোষণাপত্ৰ ১৯৯০ৰ দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

(j) Mention two causes of gender-based violence in India.

ভাৰতবৰ্ষত লিংগভিত্তিক হিংসাত দুটা কাৰণ উল্লেখ কৰা।

3. Write short notes on any four of the following : $5 \times 4 = 20$

তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :

(a) First generation of Human Rights

মানৰ অধিকাৰৰ প্ৰথম প্ৰজন্ম

26A/339

(Turn Over)

(6)

- (b) The UN Charter and Human Rights
ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ চনদ আৰু মানৱ অধিকাৰ
- (c) The International Covenant on Civil and Political Rights
পৌৰ আৰু ৰাজনৈতিক অধিকাৰৰ আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় চুক্তিপত্ৰ
- (d) The Protection of Women from Domestic Violence Act, 2005
নাৰীৰ বিৰুদ্ধে গাৰ্হস্থ্য হিংসা প্ৰতিৰোধ আইন, ২০০৫
- (e) Apartheid in South Africa
দক্ষিণ আফ্ৰিকাৰ বৰ্ণবৈষম্য
- (f) Impact of market economy on ecology
পৰিৱেশৰ ওপৰত বজাৰ অৰ্থনীতিৰ প্ৰভাৱ
- (g) Human Development Index
মানৱ উন্নয়ন সূচকাংক
- (h) Sustainable Development Goals
বহনক্ষম উন্নয়নৰ লক্ষ্যসমূহ

4. Answer any two of the following questions :

10×2=20

তলৰ যি কোনো দুটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখা :

- (a) Define Human Rights. Discuss its origin and evolution. 2+8=10
মানৱ অধিকাৰৰ সংজ্ঞা দিয়া। ইয়াৰ উৎপত্তি আৰু বিকাশৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

26A/339

(Continued)

(7)

- (b) Critically discuss the universal approach to the study of Human Rights.
মানৱ অধিকাৰ অধ্যয়নৰ সাৰ্বজনীন দৃষ্টিভঙ্গীৰ সমালোচনাত্মক আলোচনা কৰা।
- (c) Discuss the powers and functions of the Inter-American Court of Human Rights.
আন্তঃআমেৰিকা মানৱ অধিকাৰ আদালতৰ ক্ষমতা আৰু কাৰ্যাৱলী আলোচনা কৰা।
- (d) Discuss about the role of caste system in Indian politics.
ভাৰতীয় ৰাজনীতিত জাতি ব্যৱস্থাৰ ভূমিকাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।
- (e) What is State authoritarianism? How are human rights being violated under State authoritarianism? Discuss. 3+7=10
ৰাষ্ট্ৰীয় কৰ্তৃত্ববাদ মানে কি? ৰাষ্ট্ৰীয় কৰ্তৃত্ববাদৰ অধীনত কিদৰে মানৱ অধিকাৰ উল্লংঘন হয়? আলোচনা কৰা।

26A—12*/339

1 (Sem-6/FYUGP) POL 61 MJ